

отъ най-дивните нѣмски пѣсни. Въ нея Хайне, въ персонифицираните Боръ и Палма, е възсѣдалъ съ думи едно отъ онѣхъ душевни състояния, които безъ четъ поети сж земали и ще зематъ за предметъ на своите пѣсни; но едвали никому ще се вдаде тъй просто, — безъ лишенъ баластъ отъ думи, — и тъй пластично да представи предъ нашите погледи: мѣката на двѣ любящи сърца, осѣдени на вѣчна раздѣла и самотна тѣга. Съ нѣколко най-обикновенни думи, поета ни е нарисувалъ такъвъ ландшафтъ, какъвто иначе би могло да създадѣтъ само великите майстори на четката, и въ тези прости думи да вложи такава музика! Не напусто казва Францъ Листъ, че Хайне е музикантъ като поетъ.¹ Тази пѣсенъ, както и много други, е смущавала и смущава нѣкои предвзети Хайневи критици и ги кара да твърдѣтъ, че въ сѣщностъ Хайне не е тихень творецъ, но че при тяхното създаване той е билъ само простъ органъ — подобень на народните пѣвци —, прѣсѣздателъ на чуждо, на отдавна извѣстно. И чудното е, че те твърдѣтъ това въ обидна за поета смисълъ, като забравятъ че въ числото на такива органи спадатъ най-великите художници на словото: Омиръ, Шекспиръ, Гете. И ето че цяла фаланга изследвачи се впусчатъ въ гѣстата гора на миналото, ровятъ и разравятъ неговите съкровища, само дано избродѣтъ отъ рѣкъ поета е паланджосалъ своето богатство. И мнозина не сж ровили напусто. Въпросътъ е обаче: какво доказватъ те съ това? Нищо друго освенъ, че металътъ отъ който Хайне често е отчеканялъ своите звонки монети е чуждъ, падналъ нему на ръка въ сурово състояние, грубъ, промѣсенъ съ елементи непотребни нему. Като добъръ майсторъ, той е направилъ отъ тоя металъ ония художествени изделия, които сега сж негова слава. Може би да е интересно отъ рѣкъ майстори зель материяла си, но не то е важно, а — какво е направилъ той отъ него, а понякога и какъ го е направилъ. Ако въпросътъ „отъ рѣкъ?“ понякога е интересенъ, то той не е такъвъ самъ за себе (т. е. като удовлетворение на суетното любопитство на литературните ключари), а защото уяснението на такива заимствувания, уяснява процеса на творчеството, психологията на поета. Както Омиръ, Шекспиръ, Гете, и Хайне е земалъ материялъ, рѣкъ

¹ До 1888 год., Борътъ е повече отъ 100 пѣти композиранъ, а друга една Хайнева пѣсенъ „Du bist wie eine Blume“ — 170 пѣти.